

Fundusze Europejskie

Ewaluacja dotycząca postępu rzeczowego i finansowego FE SL 2021-2027 w zakresie funduszu FST na potrzeby przeglądu śródkresowego

Załącznik nr 3 – Szczegółowy opis postępu wdrażania Priorytetu X FE SL 2021-2027

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Wykonawca badania:

Imapp Consulting sp. z o.o.

ul. Twarda 44,

00-831 Warszawa

www.imapp.consulting

hello@imapp.consulting

imapp consulting

Zamawiający:

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

ul. Ligonja 46

40 - 037 Katowice

www.slaskie.pl

kancelaria@slaskie.pl

Warszawa – Katowice, grudzień 2024

Badanie współfinansowane w 85 % ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w ramach Priorytetu FESL.13 Fundusze Europejskie na Pomoc Techniczną FST Działanie FESL.13.01 Pomoc Techniczna FST oraz w 15 % z wkładu budżetu województwa śląskiego.

SPIS TREŚCI

1	Postęp wdrażania FE SL 2021-2027	5
1.1	Działanie 10.1 Wykorzystanie terenów zdegradowanych w celu rozwoju regionu poprzez inwestycje przedsiębiorstw	5
1.2	Działanie 10.2 Badania, rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach na rzecz transformacji	6
1.3	Działanie 10.3 Wsparcie MŚP na rzecz transformacji	7
1.4	Działanie 10.4 Wsparcie dużych przedsiębiorstw na rzecz transformacji	11
1.5	Działanie 10.5 Innowacyjna infrastruktura wspierająca gospodarkę.....	13
1.6	Działanie 10.6 Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii	16
1.7	Działanie 10.7 Rekultywacja terenów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych na cele środowiskowe	19
1.8	Działanie 10.8 Poprawa stosunków wodnych na obszarze oddziaływania kopalń	21
1.9	Działanie 10.9 Ponowne wykorzystanie terenów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych na cele rozwojowe regionu	22
1.10	Działanie 10.10 Wsparcie planowania transformacji	25
1.11	Działanie 10.11 Systemowe zarządzanie terenami przemysłowymi.....	26
1.12	Działanie 10.12 Poprawa mobilności mieszkańców regionu i spójności transportowej podregionów górniczych	27
1.13	Działanie 10.13 Infrastruktura szkolnictwa wyższego na potrzeby transformacji	27
1.14	Działanie 10.14 Infrastruktura kształcenia zawodowego	29

1.15 Działanie 10.15 Wykorzystanie endogenicznego potencjału podregionów górnictwa	31
1.16 Działanie 10.16 Rozwój przedsiębiorczości FST	32
1.17 Działanie 10.17 Kształcenie osób dorosłych FST	33
1.18 Działanie 10.18 Redeployment.....	35
1.19 Działanie 10.19 Outplacement FST	37
1.20 Działanie 10.20 Wsparcie na założenie działalności gospodarczej	38
1.21 Działanie 10.21 Wsparcie pracowników zaangażowanych w proces transformacji	39
1.22 Działanie 10.22 Regionalne Obserwatorium Procesu Transformacji - FST.	40
1.23 Działanie 10.23 Edukacja zawodowa w procesie sprawiedliwej transformacji regionu	41
1.24 Działanie 10.24 Włączenie społeczne - wzmocnienie procesu sprawiedliwej transformacji	44
1.25 Działanie 10.25 Rozwój kształcenia wyższego zgodnie z potrzebami zielonej gospodarki	45
1.26 Działanie 10.26 Wzmocnienie procesu sprawiedliwej transformacji w regionie	48

1 POSTĘP WDRAŻANIA FE SL 2021-2027

1.1 Działanie 10.1 Wykorzystanie terenów zdegradowanych w celu rozwoju regionu poprzez inwestycje przedsiębiorstw

Celem Działania 10.1 jest zagospodarowanie terenów i obiektów na terenach przemysłowych / zdewastowanych / zdegradowanych na cele rozwojowe regionu, w tym gospodarcze, środowiskowe, społeczne, edukacyjne, poprzez inwestycje przedsiębiorstw. W ramach projektów możliwe jest nadanie terenom i obiektom przemysłowym funkcji kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych czy turystycznych, ale nie mogą one być wykorzystane na działalność produkcyjną firmy (co de facto wyklucza inwestycje w rozwój przemysłu) ani na cele mieszkaniowe. Łączna alokacja na Działanie 10.1 wynosi 38,1 mln euro.

Do końca czerwca 2024 r. uruchomiono 1 nabór, na całą alokację UE dostępną w Działaniu 10.1. Nabór trwał od 31.01.2024 do 27.03.2024. Pewnym problemem w uruchomieniu naboru była kwestia wypracowania wspólnej dla wszystkich departamentów i instytucji pośredniczącej definicji terenów przemysłowych.

Tabela 1. Postęp wdrażania Działania 10.1 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	1	38 144 028	165 373 433	100%
W tym zakończone	1	38 144 028	165 373 433	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Nabór cieszył się dużym zainteresowaniem wnioskodawców. Aplikowali oni o środki ponad 4,5-krotnie przekraczające dostępną alokację. Warto zwrócić uwagę, że wnioski dotyczą relatywnie dużych projektów – średnia wartość wnioskowanej dotacji wynosi 22,9 mln zł. Wg stanu na 30.06, nabór nie był jeszcze rozstrzygnięty, trwała ocena merytoryczna projektów.

Tabela 2. Projekty złożone w ramach Działania 10.1 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	33	756 883 529	458%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024)

Postęp finansowy w Działaniu 10.1 należy ocenić pozytywnie. Uruchomiono nabór na całość środków, a zainteresowanie nim było na tyle duże, że kilkakrotnie przekroczyło alokację. Wg danych z października 2024, nabór został rozstrzygnięty, a do dofinansowania wybrano 10 projektów, wykorzystując cały budżet naboru i zwiększając jednocześnie alokację w tym działaniu. Na liście rezerwowej jest jeszcze 7 pozytywnie ocenionych projektów, na dofinansowanie których można, w razie potrzeby, przesunąć alokację z działań, w których byłyby problemy z jej wykorzystaniem.

1.2 Działanie 10.2 Badania, rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach na rzecz transformacji

Działanie 10.2 obejmuje wsparcie realizacji prac B+R, nakierowanych na proces transformacji, realizowanych przez przedsiębiorstwa lub w partnerstwie z organizacjami naukowo-badawczymi. Dodatkowo, w ramach realizowanych projektów B+R możliwe jest uzyskanie środków na wdrożenie wyników prowadzonych prac badawczych (poniżej 50% kosztów kwalifikowalnych projektu), a także cyfryzację procesów badawczych w firmie, podniesienie kompetencji pracowników oraz uzyskanie ochrony własności intelektualnej uzyskanych rezultatów prac B+R. W przeciwieństwie do Działania 1.2, w 10.2 nie jest wspierana infrastruktura B+R. Realizowane projekty muszą być zgodne z Programem Rozwoju Technologii woj. Śląskiego na lata 2019-2030 (PRT).¹

Łączna alokacja (wkład UE) na Działanie 10.2 wynosi 100 mln euro.

¹ Projekty w Działaniu 10.2 muszą być zgodne z PRT, natomiast bardzo podobnego Działania 1.2 – zgodne z RIS. Przy czym PRT jest nieco szerszą kategorią, dlatego zakres tematyczny projektów realizowanych w Działaniu 10.2 jest większy. Drugą różnicą między działaniami jest fakt, że projekty z 10.2 muszą być nakierowane na proces transformacji. Są też w nim preferencje dla projektów wpisujących się w zielone branże.

Do końca czerwca 2024 r. uruchomiono 1 nabór, na 50% dostępnej alokacji. Nabór został zakończony 12.09.2024.

Tabela 3. Postęp wdrażania Działania 10.2 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	1	50 000 000	214 240 000	50%
W tym zakończone	0	0	0	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Dotychczasowy postęp finansowy w Działaniu 10.2 jest niewielki. Rozstrzygnięcie pierwszego naboru planowane jest na II kwartał 2025 roku i dopiero wtedy mogą być podpisane pierwsze umowy. Wg danych z września 2024 (po zakończeniu naboru), zainteresowanie pierwszym naborem ze strony przedsiębiorców było umiarkowane. Złożono łącznie 42 wnioski na kwotę 181,1 mln zł dofinansowania, co stanowi 85% budżetu naboru. 35 wniosków zostało złożonych przez firmy sektora MŚP, a 7 przez duże przedsiębiorstwa.

W harmonogramie aktualnym na 30.06, brak jest kolejnych naborów zaplanowanych w tym działaniu. Decyzja o uruchomienie następnego naboru zostanie podjęta po analizie doświadczeń z pierwszego naboru. Najprawdopodobniej zostanie zaplanowany drugi nabór, w późniejszym terminie. Wykorzystanie całej alokacji w tym działaniu wg aktualnych informacji może być wyzwaniem. Być może zainteresowanie zwiększy się po wyczerpaniu środków w Działaniu 1.2 – część odrzuconych tam projektów może zostać złożonych w 10.2.

1.3 Działanie 10.3 Wsparcie MŚP na rzecz transformacji

Celem Działania 10.3 jest wsparcie inwestycji MŚP, przyczyniających się do transformacji woj. śląskiego, w tym dywersyfikacji gospodarczej podregionów górniczych. Wsparcie mogą otrzymać wyłącznie firmy prowadzące działalność na terenie 1 z 7 podregionów górniczych.

W ramach tego działania zaplanowano wsparcie dla 4 różnych typów projektów: Makroinwestycji MŚP (min. 5 mln zł), Mikroinwestycji MŚP (od 0,5 do 2 mln zł), Przemysłu czasu wolnego w MŚP (w tym turystyki postindustrialnej) oraz Wsparcie rozwoju działalności rzemieślniczej (od 50 tys. do 400 tys. zł). Wsparcie w ramach Mikroinwestycji i Makroinwestycji MŚP kierowane jest do firm produkcyjnych i usługowych, i powinno prowadzić do dywersyfikacji lub zasadniczej zmiany procesu produkcji. Dofinansowanie może obejmować inwestycje w rzeczowe środki trwałe, wartości niematerialne i prawne, a w przypadku makroinwestycji - również roboty i materiały budowlane.² Premiowane są m.in. projekty z gmin w transformacji górniczej, oraz inwestycje na terenach z bazy OPI TPP 2.0. W przypadku Mikroinwestycji zastosowano również preferencje dla przebranżowienia firm z branży okołogórniczej, elektroenergetyki opartej na węglu i sektora metalowego. W przypadku Przemysłu czasu wolnego wsparciem objęte zostaną inwestycje polegające na zagospodarowaniu terenów poprzemysłowych / zdewastowanych / zdegradowanych, w szczególności z bazy OPI TPP 2.0. W każdym z typów projektów, beneficjenci mają 2 lata na realizację projektu (licząc od daty podpisania umowy).

Na Działanie 10.3 alokowano łącznie 425,5 mln euro (wkład UE). Do końca czerwca 2024 r. uruchomiono 2 nabory, na które przeznaczono początkowo kwotę 130 mln euro. Pierwszy nabór trwał od 22.05.2023 do 20.07.2023 i dotyczył Makroinwestycji MŚP. Pierwotną alokację 90 mln euro zwiększono w nim do 237,4 mln euro. Drugi nabór uruchomiono 5.09.2023 i trwał on do 26.09.2023. Obejmował drugi typ projektu – Mikroinwestycje MŚP. W tym wypadku alokacja wzrosła z 40 mln euro do 44,4 mln euro. Łącznie, po zwiększeniu budżetów naborów, uruchomione zostało 66% alokacji dostępnej w Działaniu 10.3.

---

² W 10.3 dofinansowane projekty musiały prowadzić do dywersyfikacji gospodarczej woj. śląskiego. Jest to jeden z elementów, który odróżnia to działanie od wsparcia z EFRR w formie instrumentów finansowych (Działanie 1.9).

Tabela 4. Postęp wdrażania Działania 10.3 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	2	281 831 945	1 214 498 403	66%
W tym zakończone	2	281 831 945	1 214 498 403	66%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

W Działaniu 10.3 w harmonogramie aktualnym na czerwiec 2024 jest zaplanowany jeszcze 1 nabór – na Wsparcie rozwoju działalności rzemieślniczej, z maksymalnym wsparciem do 400 tys. zł dofinansowania. Ma odbyć się w pierwszym kwartale 2025 r. i konsumować 3% alokacji.

Tabela 11. Nabory zaplanowane do uruchomienia po 30.06.2024 – Działanie 10.3

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Zaplanowane	1	11 235 955	50 000 000	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie harmonogramu naborów (aktualnego na 30.06.2024)

Dotychczas zrealizowane nabory cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem beneficjentów. W naborze na makroinwestycje złożono 203 projekty na 2,14 mld zł, co ponad 2-krotnie przekracza (zwiększoną już) alokację w tym naborze. Wg stanu na 30.06, do dofinansowania wybrano 100 projektów na kwotę 1,04 mld zł, co wyczerpuje całą alokację naboru. Większość umów w tym naborze została już podpisana. W większości są to duże projekty inwestycyjne, zakładające m.in. budowę nowych obiektów produkcyjnych od podstaw, generujące znaczącą liczbę nowych miejsc pracy, obejmujące również inwestycje w OZE na potrzeby firmy.

Również w naborze na mikroinwestycje zainteresowanie wnioskodawców było bardzo duże – złożono 457 wniosków na kwotę prawie 2-krotnie wyższą niż budżet naboru, a

do dofinansowania wybrano 226 wniosków na kwotę 183 mln zł, praktycznie wyczerpując (zwiększoną) alokację w tym naborze. Proces podpisywania umów w analizowanym okresie był jeszcze na początkowym etapie.³

Tabela 5. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.3 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone - makroinwestycje	203	2 142 773 430	209%
Wybrane do dofinansowania - makroinwestycje	100	1 035 405 235	101%
W tym z podpisaną umową - makroinwestycje	89	911 019 468	89%
Złożone - mikroinwestycje	457	363 046 275	190%
Wybrane do dofinansowania - mikroinwestycje	226	183 097 273	96%
W tym z podpisaną umową - mikroinwestycje	9	7 363 632	4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024)

Postęp finansowy w Działaniu 10.3 należy ocenić pozytywnie. Uruchomiono 2/3 alokacji, która w całości została już przypisana projektom wybranym do dofinansowania. Zaplanowano również relatywnie niewielki nabór (na wsparcie rozwoju działalności rzemieślniczej) na 3% alokacji na początek 2025 r. Wciąż brakuje natomiast konkretnego planu uruchomienia naboru na wsparcie przemysłu czasu wolnego (nie są opracowane jeszcze kryteria do tego typu projektu).

³ Wg stanu na 01.09.2024, w naborze na makroinwestycje zwiększono liczbę dofinansowanych projektów do 110, a kwotę dofinansowania UE do 1,14 mld zł.

Poza zaplanowanym naborem, do zaplanowania pozostaje ok. 30% alokacji z Działania 10.3. Wg uzyskanych informacji, na razie nie ma decyzji, na jaki typ wsparcia będzie ona przeznaczona, rozważane są zarówno mikro i makroinwestycje, jak i nowy typ projektu. Przedsiębiorcy wykazują duże zainteresowanie szczególnie makroinwestycjami, jednak do Instytucji Pośredniczącej, jak wynika z wywiadów, zgłaszają się też firmy z potrzebami mniejszymi niż 0,5 mln zł, czyli poniżej minimalnej wartości mikroinwestycji, których nie można obecnie sfinansować. We wsparciu występuje też luka pomiędzy maksymalną wartością mikroinwestycji i minimalnymi makroinwestycjami, czyli na wsparcie pomiędzy 2 a 5 mln zł, dla której nie ma merytorycznego uzasadnienia, co potwierdzono w wywiadach. Niezależnie od finalnych decyzji, całość alokacji powinna zostać bez problemu zakontraktowana.

Pewnym ryzykiem jest natomiast sygnalizowane w wywiadach często dość słabe przygotowanie beneficjentów do realizacji inwestycji. Muszą uzyskać pozwolenia na budowę, przyłączenia mocy, co może być wyzwaniem w realizacji projektu w wymaganym terminie 2 lat od podpisania umowy i uzyskanie odpowiedniego postępu w certyfikacji środków.

1.4 Działanie 10.4 Wsparcie dużych przedsiębiorstw na rzecz transformacji

Działanie 10.4 ukierunkowane jest na wsparcie dużych przedsiębiorstw z szeroko pojętej branży okولوجórnicznej, takich jak: przedsiębiorstwa dostarczające produkty i usługi dla sektora górnictwa (w tym maszyny i urządzenia górnicze, specjalistyczne materiały, usługi napraw i konserwacji urządzeń górniczych i inne), przedsiębiorstwa z branży metalowej i wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej z węgla, firmy prowadzące działalność usługową lub handlową w bezpośredniej bliskości od aktywnie funkcjonujących kopalń. Wsparcie ukierunkowane jest na inwestycje produkcyjne mające na celu utrzymanie oraz zwiększenie liczby miejsc pracy poprzez dywersyfikację działalności gospodarczej i wejście na nowe rynki niezwiązane z sektorem górnictwem i energetyką konwencjonalną. Warunkiem uzyskania wsparcia jest realizacja inwestycji w ciągu 2 lat od podpisania umowy.

Na Działanie 10.4 alokowano środki w wysokości 100 mln euro (wkład UE). Wg stanu na 30.06.2024 r., w działaniu uruchomiono i rozstrzygnięto 1 nabór, z budżetem 60 mln

euro, tj. 60% całej dostępnej alokacji (280,9 mln zł). Nabór kierowany był wyłącznie na projekty ujęte w indykatywnym wykazie operacji i przedsiębiorstw innych niż MŚP, ujętych w Załączniku 4 do Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030. Budżet naboru odpowiadał planowanej przez firmy ujęte w TPST wartości inwestycji, które miały zrealizować.

Tabela 6. Postęp wdrażania Działania 10.4 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	1	60 000 000	280 878 000	60%
W tym zakończone	1	60 000 000	280 878 000	60%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

W zakończonym naborze złożono 8 wniosków, z wnioskowanym dofinansowaniem UE na poziomie 45% dostępnej w naborze alokacji. Zainteresowanie wsparciem było więc mniejsze niż zakładano. Ostatecznie dofinansowano 7 projektów, na łączną kwotę 115,8 mln zł.

Tabela 7. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.4 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	8	125 257 295	45%
Wybrane do dofinansowania	8	125 820 484	41%
W tym z podpisaną umową	7	115 758 415	41%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024)

W harmonogramie aktualnym na 30.06, w Działaniu 10.4 planowany był jeszcze 1 nabór – na okres od października do grudnia 2024 r.,⁴ z budżetem 315 mln zł, co oznacza uruchomienie reszty alokacji dostępnej w tym działaniu.

Tabela 11. Nabory zaplanowane do uruchomienia po 30.06.2024 – Działanie 10.4

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Zaplanowane	1	70 786 516	315 000 000	71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie harmonogramu naborów (aktualnego na 30.06.2024)

Dotychczasowy postęp finansowy w Działaniu 10.4 jest umiarkowany. Przeprowadzony nabór spotkał się z mniejszym niż oczekiwano zainteresowaniem, złożono jedynie 8 wniosków (na liście z Załącznika 4 do TPST było 11 inwestycji), na niższe niż wcześniej planowano kwoty. Pozwoliło to na wykorzystanie 41% budżetu naboru. Przygotowany jest już jednak nabór na resztę alokacji (315 mln zł), z nowymi kryteriami. Nowy nabór będzie kierowany do zidentyfikowanych przedsiębiorstw (w ramach procedury naboru fiszek projektowych), ale już nie tylko z sektora okologicznego, ale też innych branż, których inwestycje mają doprowadzić do transformacji woj. śląskiego. Przed ogłoszeniem naboru, będzie potrzebna aktualizacja SZOP i aktualizacja TPST w ramach FE SL 2021-2027. Nabór ten ma zawierać również kryteria punktowane – nie wszystkie podmioty zidentyfikowane w (zaktualizowanym) TPST (wg aktualnych szacunków, zapewne kilkadziesiąt firm) otrzymają dofinansowanie. Z tego względu i z uwagi na relatywnie dużą wartość jednostkową projektów, całość pozostałej alokacji dostępnej w Działaniu 10.4 powinna zostać zakontraktowana.

1.5 Działanie 10.5 Innowacyjna infrastruktura wspierająca gospodarkę

Wsparcie w ramach Działania 10.5 było przeznaczone na budowę i rozwój innowacyjnej infrastruktury przyczyniającej się do transformacji podregionów górniczych. Obejmowało infrastrukturę B+R, parki i huby technologiczne, centra projektowe, centra kreatywności i

⁴ Przesunięty w harmonogramie z 25.09 na listopad 2024 do stycznia 2025

innowacji. Realizowane wsparcie miało przyczyniać się do budowy wiodących ośrodków w obszarze innowacyjnego oraz wysoko technologicznego przemysłu, rozwoju przedsiębiorczości, tworzenia nowych firm oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

Na Działanie 10.5 przeznaczono alokację UE w wysokości 192,9 mln euro. Całość wsparcia została przeznaczona na realizację przedsięwzięć priorytetowych z Kontraktu Programowego.

Wg stanu na 30.06, uruchomiono i zakończono nabory na wszystkie 8 zaplanowanych do realizacji w tym działaniu projektów priorytetowych, na kwotę pokrywającą całość dostępnej alokacji.

Tabela 8. Postęp wdrażania Działania 10.5 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	8	195 351 544	870 097 128	101%
W tym zakończone	8	195 351 544	870 097 128	101%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Ostatecznie, w przeprowadzonych naborach złożono 7 wniosków, co pokrywa 91% uruchomionej alokacji. Nie złożono wniosku tylko w jednym naborze – na projekt „Akcelerator biznesowy KSSNON - budowa centrum kreatywności, innowacyjności oraz przedsiębiorczości w Bytomiu”. Z powodu braku wniosku, nabór został unieważniony.

Do końca czerwca 2024 r., do dofinansowania wybrano 3 projekty, z czego w 1 podpisano już umowę. 4 projekty były jeszcze w trakcie oceny.

Tabela 9. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.5 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	7	791 363 006	91%
Wybrane do dofinansowania	3	435 002 377	50%
W tym z podpisaną umową	1	29 362 790	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024)

W aktualnym harmonogramie, dla Działania 10.5 nie jest zaplanowany żaden nabór.

Ogółem, postęp finansowy w Działaniu 10.5 można ocenić pozytywnie. 3 wnioski zostały już wybrane do dofinansowania, trwa ocena kolejnych 4, ale ze względu na fakt, że są to projekty priorytetowe, zapewne wszystkie umowy zostaną wkrótce podpisane. Są to generalnie duże projekty infrastrukturalne, o wartości od dofinansowania od 22,3 mln zł do 309,4 mln zł, co pozwoli na wykorzystanie znaczącej części alokacji z FST. Przy czym w zdecydowanej większości projektów, będą one realizowane do 2028-2029 roku, certyfikacja środków będzie więc relatywnie późno.

Największy problem występuje w przypadku wspomnianego projektu na budowę akceleratora biznesowego KSSNON, realizowanego przez KSSE w partnerstwie z miastem Bytom. Projekt z założenia miał być bardzo podobny do funkcjonującego z powodzeniem akceleratora KSSNON w Żorach. Zakładał budowę spójnego kompleksu niewielkich boksów przemysłowych, o powierzchniach ok. 250-390 m² wraz z pomieszczeniami o charakterze biurowym na potrzeby przedsiębiorców. Problemem w tym projekcie było przede wszystkim znalezienie odpowiedniego miejsca na realizację projektu oraz pewne trudności we współpracy między partnerami projektu. Kilka miejsc było analizowanych i zostały odrzucone. Finalnie, wybrano część terenu po kopalni Centrum w Bytomiu, ale dla realizacji projektu konieczne jest przekazanie tego terenu

przez SRK miastu Bytom,⁵ i podpisanie umowy przez miasto z KSSE na jego dzierżawę. Wg aktualnych informacji, istnieją realne szanse, że projekt zostanie jednak zrealizowany, a kolejny nabór będzie ogłoszony przez IZ w I kwartale 2025 r. Realizacja projektu (projektowanie i budowa) potrwa wg wstępnych planów min. 2 lata. Projekt jest istotny dla miasta Bytom, który dzięki niemu otrzyma jedno z narzędzi do niwelowania negatywnych skutków transformacji przemysłu i likwidacji kolejnych kopalni.⁶

1.6 Działanie 10.6 Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii

Działanie 10.6 poświęcone jest wsparciu rozwoju energetyki rozproszonej, poprzez dofinansowanie instalacji do produkcji i magazynowania energii z OZE. Wsparcie adresowane jest do szerokiej gamy podmiotów (z wyłączeniem przedsiębiorstw), w formie projektów indywidualnych, oraz parasolowych i grantowych. Wsparciem mogą zostać objęte wyłącznie projekty realizowane na terenie 7 podregionów górniczych wskazanych w TPST. Łączna alokacja na Działanie 10.6 wynosi 300 mln euro.

Do końca czerwca 2024 r. uruchomiono łącznie 8 naborów, na które alokowano łącznie 229,7 mln euro, co stanowi 77% całkowitej alokacji (wkład UE) na Działanie 10.6. Nabory realizowane są w ramach instrumentu ZIT (osobne dla Subregionu Centralnego, Zachodniego i Południowego) oraz w trybie konkursowym, w podziale na projekty parasolowe i grantowe gmin oraz pozostałe (głównie budynki użyteczności publicznej). Dotychczas zakończone zostały 4 nabory (2 dla ZIT Centralnego i 2 konkursowe), a trwają pozostałe 4 (2 dla ZIT Południowego i 2 dla ZIT Zachodniego).

---

⁵ 4 października Spółka Restrukturyzacji Kopalń za zgodą Ministerstwa Aktywów Państwowych aktem notarialnym przekazała nieodpłatnie 12,3 ha terenu miastu Bytom. Szacowana wartość działek to 10,7 mln zł netto. Dzięki temu projekt, który będzie realizowała Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna i Miasto Bytom powstanie na terenach zlikwidowanej KWK Centrum.

⁶ Wg ostatnich informacji, ostatnia kopalnia w Bytomiu – Bobrek-Piekary, zostanie zamknięta już w 2026, chociaż wg przyjętego w Umowie Społecznej harmonogramu miała działać do 2040 r.

Tabela 10. Postęp wdrażania Działania 10.6 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	8	229 670 248	995 817 713	77%
W tym zakończone	4	183 688 202	797 126 473	61%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

W Działaniu 10.6 planowany jest jeszcze 1 nabór – dla LGD, na okres listopad 2024-styczeń 2025, z alokacją 4,77 mln euro, co stanowi 2% całości alokacji na to działanie.

Tabela 11. Nabory zaplanowane do uruchomienia po 30.06.2024 – Działanie 10.6

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Zaplanowane	1	4 773 909	21 243 895	2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie harmonogramu naborów (aktualnego na 30.06.2024)

W 4 zakończonych naborach, zainteresowanie wnioskodawców było bardzo duże. Złożyli oni łącznie 300 wniosków o dofinansowanie, na kwotę przeszło 2 mld zł, co ponad 2,5-krotnie przekracza budżet naborów. Dotychczas rozstrzygnięto 2 nabory (konkursowe), w których dofinansowano 74 projekty na kwotę 574 mln dofinansowania z UE, wyczerpując cały budżet tych naborów. Przy czym szczególnie duże zainteresowanie było w naborze na projekty parasolowe i grantowe, w których złożono 50 projektów na kwotę 1,4 mld zł przy pierwotnym budżecie 170 mln zł, zwiększonym ostatecznie do 421 mln zł (za tą kwotę dofinansowano łącznie 7 projektów). W drugim naborze (na OZE w budynkach użyteczności publicznej) zainteresowanie również było większe niż dostępna alokacja (złożono projekty na 242% alokacji naboru), a finalnie dofinansowano 67 projektów na kwotę 153,5 mln zł, wyczerpując cały budżet naboru.

Również w pozostałych 2 zakończonych naborach (dla ZIT Subregionu Centralnego) złożone wnioski przekraczają dostępną alokację, dlatego nie powinno być problemu z wykorzystaniem alokowanych do nich środków.

Tabela 11. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.6 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	300	2 074 025 075	260%
Wybrane do dofinansowania	74	574 299 332	58%
W tym z podpisaną umową	32	337 644 303	34%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024)

Postęp wdrażania Działania 10.6 należy ocenić bardzo pozytywnie. Działanie to generuje bardzo dużą ilość projektów, przyznana została na nie również druga największa (po wsparciu MŚP) alokacja w FST, dlatego jego uruchomienie było traktowane priorytetowo. Do 30.06 zakończono nabory angażujące łącznie 77% dostępnej alokacji, pozostawiając pewien bufor bezpieczeństwa na zmiany kursu euro i na zwiększenie budżetu tych naborów, w których zainteresowanie będzie największe. W ścieżce konkursowej zwiększono budżet naboru na projekty parasolowe i grantowe, przy czym nadal pozostaje w nim ogromna lista rezerwowa, z projektami czekającymi na ewentualne przesunięcie środków z innych obszarów. Jak wynika z badania CAWI, znaczna część gmin planujących wnioskowanie o wsparcie na magazyny energii, wolałaby tę inwestycję zrealizować właśnie ze środków FST, a nie EFRR. Populacja gmin z regionów górniczych, które mają plany inwestycyjne w tym obszarze, dzieli się na 3 równe części: co trzecia gmina preferuje w tym zakresie FST, także co trzecia woli realizować projekt z EFRR, a pozostała część jeszcze nie zdecydowała po które źródło sięgnąć. Pozostała w działaniu alokacja zostanie bez problemu wykorzystana na zwiększenie alokacji dla ZIT, w których będzie największe zainteresowanie (również subregiony tworzą już listy rezerwowe), i na realizację ostatniego naboru – dla LGD.

1.7 Działanie 10.7 Rekultywacja terenów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych na cele środowiskowe

Działanie 10.7 poświęcone jest niwelowaniu działalności przemysłowej, w tym górniczej na środowisko, poprawie wskaźników różnorodności biologicznej w terenach wykorzystanych w celach środowiskowych. Cele te osiągnięte mogą zostać przez szeroki katalog inwestycji związanych z remediacją i rekultywacją terenów przemysłowych, w szczególności pogórnich. Wsparcie dedykowane jest 7 podregionom pogórnym wskazanym w TPST. Projekty wybierane są w trybie konkurencyjnym, zarówno z wykorzystaniem ZIT, jak i poza nimi. Przeznaczono na nie 53 500 000 euro alokacji UE.

Do końca czerwca 2024 r. uruchomiono 4 nabory, na które alokowano 34,5 mln euro, tj około 65% procent alokacji na to działanie. Z tej liczby jeden nabór został zakończony, natomiast 1, dedykowany ZIT Subregionu Zachodniego, ostatecznie unieważniono w lipcu 2024 r., ze względu na niezłożenie żadnego wniosku o dofinansowanie.

Tabela 12. Postęp wdrażania Działania 10.7 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	4	34 500 000	148 932 849,91	65%
W tym zakończone	1	10 000 000	43 355 000,00	19%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024)

Dodatkowo 30.08.2024 r. uruchomiono kolejny nabór, który pierwotnie trwać miał do 31.10.2024 r., ale ostatecznie wydłużono go do końca stycznia 2025 r. Przeznaczono na niego alokację w wysokości 8,5 mln euro, odpowiadającą za około 16% alokacji działania. Wykorzystanie całej alokacji dostępnej w uruchomionych naborach, oznaczałoby że w działaniu tym pozostanie około 41% środków. .

Tabela 11. Nabory zaplanowane do uruchomienia po 30.06.2024 – Działanie 10.7

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Zaplanowane	1	8 500 000	37 825 000	16%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie harmonogramu naborów (aktualnego na 30.06.2024)

W jedynym naborze zakończonym do połowy 2024 r. złożono 7 wniosków o dofinansowanie, starających się o niemal 56,3 mln zł dofinansowania UE. Wnioski te nadal podlegają ocenie niemniej, jeśli wszystkie z nich ocenione zostaną pozytywnie możliwe będzie zwiększenie alokacji na ten nabór, pozwalające zakontraktować wszystkie projekty.

Tabela 13. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.7 – nabory zakończone do 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	7	56 293 550,69	130,35%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Dodatkowo, w 2 kolejnych naborach zakończonych 30.09.2024 r. złożono kolejne 11 wniosków o dofinansowanie, wnioskujących łącznie o niemal 52,75 mln zł dofinansowania UE. Większym niż pierwotnie zakładano zainteresowaniem cieszył się konkurs dla ZIT Subregionu Południowego, w którym wnioskowane wsparcie przekroczyło alokację dostępną w konkursie. Złożono wnioski na kwotę niemal 17,17 mln zł przy alokacji na poziomie nieco ponad 13,1 mln zł dofinansowania UE. Z kolei dużo mniejsze niż zakładano było zainteresowanie wsparciem z naboru dla ZIT Subregionu Centralnego, w ramach którego 8 projektów stara się o niemal 35,58 mln zł dofinansowania UE, przy alokacji przekraczającej 73,7 mln zł dofinansowania UE.

Reasumując, dotychczas w ramach Działania 10.7 uruchomiono niemal 166,6 mln zł dofinansowania UE. W odpowiedzi na ogłoszone nabory wpłynęło łącznie 18 wniosków o dofinansowanie, starających się o około 99,25 mln zł. Popyt na dostępne wsparcie jest zatem mniejszy niż zakładano. Relatywnie niewielkie zainteresowanie JST inwestycjami w rekultywację i remediację potwierdzają wyniki badania CAWI JST, w których chęć realizacji przedsięwzięć w tym obszarze wyraziło kilkanaście procent ankietowanych. Informacje te sugerowałyby możliwość zmniejszenia alokacji na Działanie 10.7, której wyczerpanie jest jednym z warunków uruchomienia wsparcia na rekultywację z EFRR (Działanie 2.16 Rekultywacja terenów zdegradowanych). Niemniej biorąc pod uwagę skalę obszarów zdegradowanych występujących w regionie zmniejszenie alokacji nie jest działaniem pożądanym. Poza tym, te nieliczne gminy, które planują realizować inwestycję w tym zakresie, preferują jej sfinansowanie z FST, rzadziej z EFRR. W tym kontekście zasadnym wydaje się rozważenie przeniesienia środków niewykorzystanych przez subregiony do naborów otwartych, dzięki czemu istnieje szansa na wykorzystanie dostępnej alokacji na rekultywację, bez potrzeby oczekiwania na gotowość inwestycyjną po stronie podmiotów objętych danym ZIT.⁷

1.8 Działanie 10.8 Poprawa stosunków wodnych na obszarze oddziaływania kopalń

Na działanie 10.8 przeznaczona 15 mln euro z dofinansowania UE. Środki te przeznaczyć można na inwestycje mające na celu poprawę stosunków wodnych na obszarze oddziaływania kopalń, w tym m.in. wspieranie retencjonowania wód, zapobieganie odpływowi wód opadowych i zmniejszaniu ilości wód w źródłach, rzekach etc., jak również uzdatnianie i zagospodarowanie wód pokopalnianych.

W analizowanym okresie w ramach Działania 10.8 nie uruchomiono żadnego naboru. Pierwsze z nich, dla ZIT Centralnego i Południowego, zaplanowano na koniec 2025 r., jeden na I kw. 2025 (dla ZIT Zachodniego).

---

⁷ Jest to o tyle zasadne, że np. w ramach listy projektów dla Subregionu Zachodniego nie zidentyfikowano żadnych inwestycji dla Działania 10.7. Natomiast w ZIT Subregionu Centralnego jest wiele planowanych inwestycji, dla części których wnioski złożono w naborach z tego roku, a część prawdopodobnie (biorąc pod uwagę niewykorzystanie alokacji w naborze dla tego subregionu) nie jest jeszcze gotowa.

Tabela 11. Nabory zaplanowane do uruchomienia po 30.06.2024 – Działanie 10.8

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Zaplanowane	3	10 500 000	46 725 000	70%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie harmonogramu naborów (aktualnego na 30.06.2024)

Biorąc pod uwagę plany inwestycyjne ZIT określone na podstawie list planowanych inwestycji, środki z tego działania powinny zostać wykorzystane, ponieważ zapotrzebowanie na nie jest większe niż skala dostępnego wsparcia. Niemniej w przypadku tego, jak i innych działań wdrażanych w formule ZIT istnieje ryzyko opóźnień w uruchomieniu wsparcia (przenoszenie i wydłużanie terminów naborów), związane z brakiem gotowości po stronie potencjalnych beneficjentów. Aby ich zmotywować warto wyznaczyć im terminy nieprzekraczalne dla złożenia wniosków.

1.9 Działanie 10.9 Ponowne wykorzystanie terenów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych na cele rozwojowe regionu

Działanie 10.9 przeznaczone jest na wsparcie inwestycji realizowanych na terenach przemysłowych, zdewastowanych i zdegradowanych, polegających na zagospodarowaniu tych terenów i obiektów się na nich znajdujących na cele gospodarcze, środowiskowe, społeczne i edukacyjne. Na cel ten przeznaczono 276 570 786 euro dofinansowania UE, tj. ponad 12% całej alokacji na FST. Kwotę tą powiększono w sierpniu 2024 r. o 13 389 326 euro, przeniesione z Działania 10.11. Dało to łączną alokację na Działanie 10.9 na poziomie 289 960 112 euro.

Interwencja w tym obszarze wdrażana jest zarówno w trybie konkurencyjnym, jak i niekonkurencyjnym. Na liście przedsięwzięć priorytetowych znalazły się 4 projekty, o szacowanym łącznym dofinansowaniu UE na poziomie niemal 60 mln euro:

- Adaptacja zabytkowych budynków pokopalnianych na potrzeby Muzeum Śląskiego w Katowicach,
- Zielony impuls dla Kopalni Wiedzy i Kompetencji (KWK) - transformacja społeczno-gospodarcza terenów po byłej kopalni KWK Żory,
- Kazimierz Od Nowa – rekultywacja terenów pogórnich w gminie Sosnowiec,
- Śląska tożsamość. Adaptacja budynków historycznych kopalni "Wujek" na potrzeby działalności kulturalnej Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności Etap I i Etap II.

Do końca czerwca 2024 r. uruchomiono łącznie 6 naborów, w tym 4 w trybie niekonkurencyjnym, dedykowane ww. przedsięwzięciom priorytetowym. Łącznie przeznaczono na nie ponad 143,2 mln euro, tj. około 52% dostępnej alokacji. W analizowanym okresie zakończono 5 z nich, 2 nabory konkurencyjne i 3 niekonkurencyjne.

Tabela 14. Postęp wdrażania Działania 10.9 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji ⁸
Uruchomionych	6	143 223 951,98	643 659 486,64	52%
W tym zakończone	5	139 559 014,00	627 806 797,41	50%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

W harmonogramie naborów zaplanowano kolejne 4 konkursy, po 1 dla ZIT Południowego, Centralnego i Zachodniego i 1 dla OSI. Mają one zostać

⁸ W stosunku do pierwotnej alokacji na działanie, wynoszącej 276 570 786 euro dofinansowania UE.

przeprowadzone w drugiej połowie 2024 r. oraz w 2025 r. Łącznie przeznaczono na nie ponad 90 mln euro, co odpowiada około 32% alokacji na Działanie 10.9.

Tabela 11. Nabory zaplanowane do uruchomienia po 30.06.2024 – Działanie 10.9

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Zaplanowane	4	90 038 357,06	400 670 688,90	31%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie harmonogramu naborów (aktualnego na 30.06.2024)

W naborach uruchomionych do połowy 2024 r. złożono łącznie 36 wniosków o dofinansowanie. 10 z nich zostało wybranych i podpisano z nimi umowy, wszystkie te projekty wybrane zostały w ramach naboru konkurencyjnego. W okresie objętym badaniem nie podpisano jeszcze umowy na realizację żadnego przedsięwzięcia priorytetowego, wszystkie złożone wnioski podlegały ocenie.

Tabela 15. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.9 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	36	602 727 469,66	162%
Wybrane do dofinansowania	10	240 058 623,34	106,69%
W tym z podpisaną umową	10	240 058 623,34	106,69%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Biorąc pod uwagę skalę zaangażowania alokacji w ramach Działania 10.9 w nabory dotychczas uruchomione oraz zainteresowanie dostępnymi w nim wsparciem, przekraczające w przypadku naborów konkurencyjnych, dostępną alokację. Jak również uwzględniając złożenie wniosków o dofinansowania przez beneficjentów wszystkich przedsięwzięć priorytetowych, postęp finansowy we wdrażaniu Działania 10.9 ocenić można pozytywnie. Jeśli z takim samym zainteresowaniem spotkają się kolejne zaplanowane nabory, po ich rozstrzygnięciu możliwe będzie zakontraktowanie około 80% dostępnej alokacji, co przy tak dużym działaniu będzie miało istotny wpływ na postęp kontraktacji Priorytetu X FE SL 2021-2027. Może się wręcz okazać, że wszystkie środki z tego działania zostaną wówczas zakontraktowane, jeśli IZ zdecyduje się na zwiększenie alokacji w naborach, w których alokacja została wyczerpana. Takie postępowanie jest zasadne, biorąc pod uwagę fakt, że inwestycje możliwe do wsparcia w ramach Działania 10.9 to zazwyczaj duże, a co za tym idzie czasochłonne przedsięwzięcia. Na których realizację i rozliczenie konieczne jest kilka lat.

Ze względu na późniejsze niż pierwotnie planowano uruchomienie środków z FST, już obecnie nieco opóźniona jest realizacja części projektów priorytetowych (tych których początek pierwotnie planowano na 2024 r.). Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów zakończenie planowanych inwestycji w okresie kwalifikowalności wydatków z perspektywy finansowej 2021-2027 nie jest zagrożone, niemniej samo wydatkowanie środków będzie w ich przypadku przesunięte w czasie. W okresie objętym badaniem nie podpisano bowiem umowy na realizację żadnego z nich, a bez tych umów nie ruszą właściwe prace związane z realizacją inwestycji, w tym przetargi na projekty i/lub wybór wykonawców prac. Co więcej, niektóre projekty znajdują się w zasadzie cały czas w fazie koncepcji (inwestycja w Żorach) i pomimo tego, że w harmonogramie ich realizacji założono start inwestycji na 2025 r., to wskazane jest bieżące monitorowanie postępów w przygotowaniu inwestycji.

1.10 Działanie 10.10 Wsparcie planowania transformacji

Na Działanie 10.10 alokowano 16 943 821 euro, które pozyskać można na opracowanie dokumentów wspomagających proces ponownego wykorzystania terenów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych oraz przygotowanie dokumentów

pozwalających na wyznaczenie docelowego przeznaczenia i zagospodarowania danego terenu. Dotychczas nie przeprowadzono ani nie zaplanowano żadnego naboru w ramach tego działania.

Biorąc pod uwagę potrzeby i wyzwania związane z planowaniem procesu transformacji na terenach pogórnich warto wykorzystać środki z tego działania do przetestowania projektu pilotażowego, polegającego na kompleksowym zaplanowaniu zagospodarowania jednego terenu po zamkniętej kopalni. Projekt taki mógłby powstać na wzór pomysłu Banku Światowego, który zaproponował koncepcję powołania Operatora terenów poprzemysłowych.

1.11 Działanie 10.11 Systemowe zarządzanie terenami poprzemysłowymi

Działanie 10.11 stworzone zostało z myślą o dofinansowaniu 2 przedsięwzięć priorytetowych wpisanych do kontraktu terytorialnego:

- System Monitorowania Procesów Transformacji Województwa Śląskiego (SMPT WSL) – projekt o szacunkowym poziomie dofinansowania 13 483 146 euro.
- Utworzenie systemu zarządzania terenami poprzemysłowymi WSL poprzez rozszerzenie istniejącego systemu zarządzania terenami pogórnymi (OPI-TPP 3.0) – projekt o szacunkowym poziomie dofinansowania 3 056 180 euro.

Alokacja przeznaczona na to działanie była równa planowanemu dofinansowaniu 2 ww. projektów i wyniosła łącznie 16 539 326 euro. Oba projekty realizować miał Główny Instytut Górnictwa - Państwowy Instytut Badawczy.

W okresie objętym badaniem uruchomiono 2 nabory dla przedsięwzięć priorytetowych. W ramach jednego z nich złożono wnioski na dofinansowanie przedsięwzięcia „Utworzenie systemu zarządzania terenami poprzemysłowymi...”, który został oceniony pozytywnie, co zakończyło się podpisaniem umowy o dofinansowanie. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów projekt ten realizowany jest zgodnie z założeniami, a beneficjent nie napotkał w trakcie wdrażania żadnych istotnych problemów.

W ramach drugiego naboru, który ostatecznie został unieważniony, nie złożono wniosku o dofinansowanie. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów beneficjent postanowił

zrezygnować z realizacji projektu dot. Systemu Monitorowania Procesów Transformacji Województwa Śląskiego. W związku z tym alokacja przeznaczona na ten projekt przeniesiona została do Działania 10.9. Oznacza to, że w Działaniu 10.11 zakontraktowano wszystkie środki.

1.12 Działanie 10.12 Poprawa mobilności mieszkańców regionu i spójności transportowej podregionów górniczych

Działanie 10.12 dedykowane jest rozwojowi zeroemisyjnego, ekologicznego transportu publicznego (od infrastruktury po zakup taboru) oraz infrastruktury rowerowej. Na ten cel przeznaczono 30 mln euro dofinansowania UE, które w całości przeznaczono na przedsięwzięcie priorytetowe „Zrównoważona, inteligentna mobilność – kluczem do transformacji regionu”, którego beneficjentem jest Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia. Projekt ten realizowany ma być w etapach.

W okresie objętym badaniem przeprowadzono nabór na I etap inwestycji, na który przeznaczono 12 531 037,52 euro, tj. około 42% alokacji. Wnioskodawca złożył wniosek, który oceniono pozytywnie. Należy więc założyć, że w niedługim czasie podpisana zostanie umowa na realizację tego przedsięwzięcia. Nabór na II etap projektu zaplanowany został na przełom 2024 i 2025 r. Uruchomiona ma być wówczas pozostała alokacja dostępna w działaniu.

Postęp finansowy w ramach Działania 10.12 ocenić można pozytywnie, zakładając, że w ślad za pozytywną oceną wniosku o dofinansowanie pójdzie szybkie podpisanie umowy i rozpoczęcie realizacji inwestycji.

1.13 Działanie 10.13 Infrastruktura szkolnictwa wyższego na potrzeby transformacji

Celem Działania 10.13 jest tworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa o wysokich kwalifikacjach zawodowych poprzez inwestycję w infrastrukturę szkolnictwa wyższego. Uczelnie mogą otrzymać dofinansowanie do przebudowy i remontów pomieszczeń wraz z zapewnieniem wyposażenia oraz dostosowaniem infrastruktury do edukacji włączającej. W uzasadnionych przypadkach umożliwiono budowę nowych budynków. Wsparcie możliwe jest jedynie na poprawę infrastruktury służącej praktycznej nauce

zawodu oraz pomieszczeń wykorzystywanych na rzecz edukacji włączającej. Projekty wybierane są w trybie niekonkurencyjnym.

Do połowy czerwca 2024 r. uruchomiono 4 nabory, o łącznej alokacji 91,7 mln euro, czyli tyle ile wynosi całkowita alokacja na to działanie. Jednak jeden z naborów unieważniono z uwagi na wycofanie się Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z realizacji przedsięwzięcia „Centrum Transformacji Gospodarki” na które uczelnia miała dostać dofinansowanie 13,5 mln euro.

Tabela 16. Postęp wdrażania Działania 10.13 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	4	91 685 393	406 040 089	100%
W tym zakończone	2	73 258 427	324 753 214	80%
W tym unieważnione	1	13 483 146	59 478 202	15%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Wydaje się jednak, że alokacja na to działanie zostanie wykorzystana, ponieważ wciąż na ogłoszenie naboru czeka projekt Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, szacowany na 13,5 mln euro, z czego samo dofinansowanie miałyby wynieść około 11,5 mln euro. Na 30.06.2024 nie było wiadomo, kiedy uczelnia zostanie wezwana do złożenia wniosku. Naboru nie ujęto w harmonogramie⁹.

W zakończonych naborach wpłynęło po jednym wniosku o dofinansowanie. Dotychczas podpisano umowę na budowę Śląskiego Interdyscyplinarnego Centrum Chemii, a decyzja o dofinansowanie kolejnego projektu, Centrum Biotechnologii i

⁹ W aktualizacji harmonogramu z września 2024 pojawił w planach nabór na wspomniany projekt „Raciborska 44 – rozbudowa infrastruktury dydaktycznej kampusu ASP na rzecz sztuki i dizajnu” z terminem na II kwartał 2025 r.

Bioróżnorodności, powinna zapaść w najbliższym czasie. Oba przedsięwzięcia będzie wdrażać Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Tabela 17. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.13 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	2	324 753 214	100%
Wybrane do dofinansowania	1	189 935 954	100%
W tym z podpisaną umową	1	189 935 954	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Projekt będący w realizacji w marcu 2024 r. otrzymał decyzję zatwierdzającą projekt budowlany i udzielającą pozwolenia na budowę budynku Śląskiego Interdyscyplinarnego Centrum Chemii. Uniwersytet jest już na etapie postępowania przetargowego na wyłonienie głównego wykonawcy robót.

Postęp wdrażania Działania 10.13 można ocenić jako zadowalający. Realnie kontraktacja wynosi obecnie 47%, a przewiduje się, że wzrośnie do poziomu 80% w najbliższym czasie, po wydaniu kolejnej decyzji o dofinansowanie. Mimo wycofania się jednego z potencjalnych beneficjentów z aplikowania o wsparcie, już czeka kolejne przedsięwzięcie, które może skonsumentować pozostałe środki.

1.14 Działanie 10.14 Infrastruktura kształcenia zawodowego

Interwencja w ramach Działania 10.14 koncentruje się na zapewnieniu odpowiednich sal do praktycznej nauki zawodu, w tym ich wyposażeniu oraz dostosowaniu infrastruktury do kształcenia włączającego uczniów. W projektach przewidziano zarówno remont i przebudowę, jak też budowę nowych pomieszczeń i obiektów o ile nie ma możliwości zaadaptowania istniejących budynków. Działanie ma na celu przede wszystkim zwiększenie kompetencji uczniów szkół branżowych i techników poprzez stworzenie im

warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej pod kątem wyposażenia warsztatów i pracowni.

Przewidziano zarówno nabory w trybie konkurencyjnym, jak i z wykorzystaniem instrumentu terytorialnego ZIT. Na wsparcie przewidziano 106,4 mln euro wkładu unijnego. Do końca czerwca 2024 r. uruchomiono 3 nabory, po jednym dla ZIT Centralnego, Południowego i Zachodniego na łączną kwotę 25,6 mln euro. Terminy każdego z trzech naborów były przedłużane o ponad miesiąc.

Tabela 18. Postęp wdrażania Działania 10.14 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	3	25 566 500	112 126 467	24%
W tym zakończone	3	25 566 500	112 126 467	24%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

W harmonogramie z czerwca 2024 nie zaplanowano kolejnych naborów w tym działaniu. Wszystkie 3 konkursy zostały już zamknięte, jednak tylko ten dotyczący ZIT Centralnego dotychczas rozstrzygnięto. Złożono w nim 26 wniosków o dofinansowanie, starających się o niemal 204,0 mln zł dofinansowania UE, trzykrotnie przekraczając alokację wydzieloną na ten nabór. Wybór projektów zakończono w sierpniu 2024 r., wybierając do dofinansowania wszystkie 24 wnioski, które spełniły kryteria formalne, o wartości dofinansowania z FST na poziomie 171,7 mln zł, zwiększając przy tym alokację naboru i przyznając dodatkowe środki z Budżetu Państwa. Całkowita kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie wyniosła 194,3 mln zł, czyli 45,4 mln euro, z czego 23 mln zł (5 mln euro) to środki krajowe.

Tabela 19. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.14 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	26	203 620 183,47	314,32%
Wybrane do dofinansowania	0	0	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

W pozostałych dwóch naborach, w których w lipcu 2024 r. zakończono zbieranie wniosków, zainteresowanie było nieco mniejsze. W naborze dedykowanym ZIT Subregionu Południowego złożono wnioski o wartości 73% alokacji, zaś w naborze dotyczącym ZIT Subregionu Zachodniego wnioskowane dofinansowanie to około 160% dostępnych środków.

Mimo braku podpisanych umów o dofinansowanie, można się spodziewać pod koniec 2024 roku kontraktacji na około 40% alokacji działania, dzięki około trzykrotnemu zwiększeniu dofinansowania w pierwszym zakończonym naborze. Postęp wdrażania jest więc dobry, jeśli chodzi o skalę zaangażowanych środków i potencjał do kontraktacji w najbliższym czasie. I choć zainteresowanie wsparciem w niektórych częściach poza centrum województwa nie jest bardzo wysokie, to jeśli organy prowadzące szkoły z poszczególnych Związków Gmin i Powiatów z regionu przygotowują dokumentację konieczną do wnioskowania o wsparcie, może ono istotnie wzrosnąć. Jeśli tak się nie stanie, odpowiednie przesunięcia alokacji pomiędzy naborami dla poszczególnych ZITów powinny pomóc płynnie zakontraktować pozostałe środki w kolejnych latach.

1.15 Działanie 10.15 Wykorzystanie endogenicznego potencjału podregionów górniczych

Działanie 10.15 dedykowane jest poprawie dostępności lokalnych rynków pracy dla mieszkańców podregionu bielskiego, poprzez rozwój alternatywnych dla transportu samochodowego form przemieszczania się i transportu publicznego. Cała alokacja UE na działanie (35 mln euro) przeznaczona jest na realizację projektu priorytetowego

„Rozwój zeroemisyjnej mobilności nad Jeziorem Żywieckim i Międzybrodzkim”, którego beneficjentem jest Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu. Projekt jest realizowany w partnerstwie z miastem Żywiec oraz gminami Czernichów i Łodygowice, łącznie jest więc realizowany na terenie 3 gmin. W ramach projektu, zaplanowano budowę dróg pieszo-rowerowych wraz z centrami przesiadkowymi i parkingami typu Park&Ride i Bike&Ride, które mają ułatwić dojazdy do pracy bezemisyjnymi środkami transportu.

Nabór na to przedsięwzięcie został ogłoszony 28.03.2024 i miał trwać do 28.06.2024, ale ostatecznie wydłużono go do 31.07.2024 r. Budżet naboru wynosi 150,4 mln zł, konsumując całą dostępną alokację z działania. Wniosek o dofinansowanie został złożony w dniu 30.07.2024 wraz wymaganymi dokumentami, w tym studium wykonalności. Wnioskowane dofinansowanie w 100% wykorzystuje dostępną alokację. Aktualnie wniosek jest w trakcie oceny. Z przeprowadzonego wywiadu wynika, że do końca 2024 r. umowa powinna zostać podpisana, a sam projekt ma być realizowany do końca 2026 r. W ocenie wnioskodawcy, jest to dość napięty harmonogram i występują pewne ryzyka w tym zakresie. Innym ryzykiem jest potencjalny wzrost kosztów prac budowlanych. Niemniej jednak, projekt jest gotowy do realizacji i nie powinno być problemów z wykorzystaniem całości zabudżetowanych na niego środków, a w konsekwencji – całości alokacji Działania 10.15.

1.16 Działanie 10.16 Rozwój przedsiębiorczości FST

Celem Działania 10.16 jest poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie 7 podregionów górniczych. Całość alokacji (wkład UE) w tym działaniu (8 mln euro) przeznaczona jest na projekt priorytetowy pn. „Śląska Sieć Innowacji”, realizowany przez Fundusz Górnośląski S.A.

Projekt ma wspierać firmy sektora MŚP w adaptacji do zmieniających się warunków rynkowych, w tym wynikających z transformacji podregionów górniczych. W ramach projektu, firmy będą mogły otrzymać vouchery o wartości do 150 tys. zł na sfinansowanie zakupu proinnowacyjnych usług doradczych, świadczonych przez akredytowane instytucje biznesu. Projekt jest częścią szerszego przedsięwzięcia mającego na celu zwiększenie poziomu przedsiębiorczości w regionie, stanowiąc

uzupełnienie dla projektów finansowanych ze środków EFRR („Śląska Sieć Rozwoju Przedsiębiorczości”, „InterGlobal - internacjonalizacja przedsiębiorstw z sektora MŚP z województwa śląskiego”).

Nabór na ten projekt został ogłoszony 19.01.2024 i miał trwać do 31.03.2024, ale na prośbę wnioskodawcy został przedłużony do 31.05.2024. Wniosek na całą dostępną kwotę (35,2 mln zł) został złożony. Aktualnie trwa proces oceny. Czas realizacji projektu zaplanowano na okres do grudnia 2027 r. Planuje się podział środków na roczne alokacje, aby zachować ciągłość wsparcia w całym okresie realizacji przedsięwzięcia.

Postęp finansowy projektu można ocenić umiarkowanie pozytywnie, mimo pewnego opóźnienia w przygotowaniu wniosku. Realizacja projektu nie powinna być zagrożona, a całość alokacji wykorzystana. W razie potrzeby, możliwe jest przedłużenie projektu do końca 2029 roku.

1.17 Działanie 10.17 Kształcenie osób dorosłych FST

Działanie 10.17 poświęcono kompleksowemu wsparciu osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności i kompetencje lub zmienić bądź też nabyć nowe kwalifikacje. Co do zasady, wsparcie ma umożliwić rozwój w kierunku umiejętności zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki, a także innych umiejętności niezbędnych z punktu widzenia regionalnych i lokalnych specjalizacji oraz kwalifikacji wpisanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Uczestnikom projektów umożliwiono także walidację i certyfikację, czyli formalne potwierdzenie efektów uczenia się nabytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i w wyniku nieformalnego uczenia się w procesach. W zasadach wsparcia ujęto obowiązkowe usługi doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczestników projektów. Wsparcie ma być dystrybuowane poprzez Podmiotowy System Finansowania (PSF) przez operatorów wybranych w subregionach.

Na wsparcie przeznaczono 100 mln euro środków unijnych. Do końca czerwca 2024 r. zorganizowano 1 nabór z dofinansowaniem UE wynoszącym 324,4 mln zł (70 mln euro), w którym podzielono alokację pomiędzy 3 subregiony, z czego 67% przypadło na centrum województwa, 17% na Subregion Południowy i 16% na Zachodni.

Tabela 20. Postęp wdrażania Działania 10.7 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	1	70 000 000	324 401 000	70%
W tym zakończonych	1	70 000 000	324 401 000	70%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

W lipcu 2024 uruchomiony został kolejny nabór na szkolenia i doradztwo w ramach PSF na 64 mln zł dofinansowania UE, tj. 14,8 mln euro. Tym samym w obu naborach uruchomiono łącznie 85% alokacji, przy czym pierwszy nabór pozwolił na zakontraktowanie tylko niewiele ponad połowy dostępnych w nim środków wg kursu z dnia ogłoszenia naboru.

Tabela 11. Nabory zaplanowane do uruchomienia po 30.06.2024 – Działanie 10.17

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Zaplanowane	1	14 831 460	66 000 000	15%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie harmonogramu naborów (aktualnego na 30.06.2024)

W odpowiedzi na pierwszy nabór wpłynęło 26 wniosków na łączną kwotę dofinansowania UE 305,5 mln zł. Do dofinansowania wybrano 16 projektów, z czego 12 w Subregionie Centralnym i po 2 w Subregionach Zachodnim i Południowym. Choć złożono wnioski o wartości zbliżonej do dostępnych środków, to aż 10 wniosków zostało ocenionych negatywnie. Poszczególne subregiony tylko w niewielkim stopniu wykorzystywały dostępną dla nich alokację. Najlepiej wygląda kontraktacja w Subregionie Centralnym, gdzie operatorzy wykorzystali 73% alokacji na subregion¹⁰, jednak w

¹⁰ Przyjęto wartość alokacji przeznaczoną na dany subregion zgodnie z kwotami i definicją zawartą w regulaminie naboru. Alokacja rozumiana jest tam jako suma wkładu Unii Europejskiej, współfinansowania z budżetu państwa oraz wkładu własnego

subregionie zachodnim wybrano do dofinansowania wnioski na łączną kwotę stanowiącą 23% alokacji na ten obszar w bieżącym naborze, zaś wnioskodawcy z południa regionu podpisali umowy na kwotę stanowiącą tylko 15% udostępionych środków. Ostatecznie, na koniec czerwca 2024 podpisanych było 16 umów, konsumujących 40% alokacji na Działanie 10.17.

Tabela 21. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.17 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	26	305 467 199	94,16%
Wybrane do dofinansowania	16	178 393 018,38	54,99%
W tym z podpisaną umową	16	178 393 018,38	54,99%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Zakontraktowano już 40% środków. Duży udział negatywnych ocen składanych wniosków i nierówny poziom zainteresowania potencjalnych beneficjentów pomiędzy subregionami mogą wskazywać na ryzyko powolnej kontraktacji pozostałej alokacji. Jednak dość duże zainteresowanie kolejnym naborem (zakończonym 30.09.2024), na który wpłynęło 21 wniosków, wskazuje na możliwość sprawnego wykorzystania środków. Niemniej nierówny rozkład terytorialny liczby składanych wniosków pomiędzy subregionami może wskazywać na konieczność rewizji metodologii podziału środków. Obecnie są one dzielone proporcjonalnie do liczby ludności.

1.18 Działanie 10.18 Redeployment

Celem wsparcia realizowanego w ramach Działania 10.18 jest utrzymanie (lub zwiększenie) zatrudnienia w przedsiębiorstwach, przede wszystkim z branż okologicznych (takie firmy mają być preferowane w dostępie do wsparcia), poprzez

beneficjenta. Wartości przypisane w PLN przeliczono względem wartości projektów wybranych do dofinansowania.

przekwalifikowanie pracowników i zamianę dotychczasowych stanowisk pracy na inne stanowiska w tym samym zakładzie, w związku z przebranżowieniem profilu działalności firmy w kierunku zielonej gospodarki.¹¹ Z wsparcia mogą skorzystać firmy z 7 podregionów górniczych, przechodzących procesy restrukturyzacyjne. Projekt ma obejmować przygotowanie przez przedsiębiorcę indywidualnych planów transformacji (IPT), szkolenia przekwalifikowujące dla pracowników (przede wszystkim za pośrednictwem Bazy usług rozwojowych), a także (opcjonalnie) pokrycie kosztów wyposażenia / doposażenia stanowisk pracy i subsydiów zatrudnieniowych.¹²

Wg stanu na 30.06.2024, żaden nabór w tym działaniu nie został jeszcze ogłoszony, a cała alokacja UE (32 mln euro) jest wciąż dostępna. Wg harmonogramu z 25.09, w działaniu tym zaplanowano 1 nabór, na całą alokację, na okres od grudnia 2024 do stycznia 2025 r. Jednak z informacji uzyskanych podczas wywiadów wynika, że planowana jest zmiana sposobu wdrożenia tego działania na projekt priorytetowy WUP (realizowany samodzielnie lub w partnerstwie), na który nabór ma być ogłoszony w grudniu 2024 r. Projekt ten konsumowałby całą alokację Działania 10.18,¹³ i był realizowany w sposób ciągły, do końca 2029 r. (lub do wyczerpania środków). W ramach projektu, to WUP jako wykonawca organizowałby m.in. rekrutację przedsiębiorców¹⁴ i poszczególne formy wsparcia, w tym szkolenia (za pomocą BUR), dofinansowanie do stanowisk pracy i dofinansowanie do wynagrodzeń¹⁵. Zgodnie z

---

¹¹ Tj. gospodarki, która jest oparta na odnawialnych źródłach energii, nowoczesnych technologiach ukierunkowanych na niskoemisyjność i zasobooszczędności. Same szkolenia nie muszą być bezpośrednio związane z zieloną gospodarką, ale muszą służyć przejściu całej firmy w kierunku zielonej gospodarki.

¹² Zgodnie z założeniami, wsparcie ma być komplementarne względem wsparcia z działań 10.3 i 10.4 na rzecz transformacji gospodarczej firm, w tym z branży okołogórniczej

¹³ Z uwagi na dużą alokację, zainteresowane firmy okołogórnicze nie powinny mieć problemu z zakwalifikowaniem się do wsparcia

¹⁴ Planowany jest m.in. marketing bezpośredni, poprzez kontakt z firmami, które mogą być potencjalnie zainteresowane udziałem w projekcie, w tym z firmami będącymi podwykonawcami i dostawcami dla spółek górniczych, a także z organizacjami pracodawców itp.

¹⁵ Planowane jest doposażenie stanowiska pracy do 60 tys. zł, i subsydia zatrudnieniowe do 6 miesięcy do 10 tys. zł miesięcznie. W przypadku doposażenia stanowiska pracy, musi być ono utrzymane min. 24 miesiące.

ostatnimi informacjami z wywiadów, część wsparcia zostanie wydzielona wyłącznie na wsparcie firm na obszarach popowodziowych.

1.19 Działanie 10.19 Outplacement FST

Celem Działania 10.19 jest pomoc osobom dotkniętym procesem transformacji (oraz uzupełniająco pozostających bez zatrudnienia członkom ich rodzin), w realizacji ścieżki reorientacji zawodowej. Wsparcie kierowane jest w szczególności do obecnych i byłych pracowników branży górniczej i okołogórniczej (takie osoby będą miały bezwzględnie pierwszeństwo w projekcie).¹⁶ Adresatami wsparcia mogą być wyłącznie osoby pracujące lub zamieszkujące na terenie jednego z 7 podregionów górniczych, zagrożone, przewidziane do zwolnienia lub zwolnione z przyczyn nie dotyczących pracownika w okresie po podpisaniu Umowy społecznej dla górnictwa (28.05.2021), w tym z powodu restrukturyzacji, adaptacji lub modernizacji przedsiębiorstwa; oraz członkowie ich rodzin. Wsparcie realizowane jest m.in. poprzez indywidualne doradztwo, pośrednictwo pracy, szkolenia i kursy służące podniesieniu kwalifikacji / nabyciu nowych umiejętności, egzaminy certyfikujące, subsydia zatrudnieniowe, doposażenie / wyposażenie stanowiska pracy.¹⁷

Łączna alokacja (wkład UE) na to działanie wynosi 30,96 mln euro. Wsparcie wdrażane jest za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Wg stanu na 30.06, żaden nabór nie był jeszcze ogłoszony. Pierwszy nabór, na 16 mln euro (52% alokacji) został ogłoszony 30.08.2024, i potrwa do 31.10.2024. Katalog potencjalnych beneficjentów jest

---

¹⁶ Beneficjenci będą zobowiązani do zawarcia takich preferencji w kryteriach naboru uczestników. Przy czym z uwagi na wsparcie górników w ramach Umowy społecznej niewielką skalę planowanych zwolnień w okresie realizacji projektów, udział górników we wsparciu outplacementowym będzie zapewne niewielki. Większa może być potencjalnie skala pracowników branż okołogórniczych.

¹⁷ Bazując na doświadczeniach z perspektywy 2014-2020, skrócono obowiązkowy czas utrzymania stosunku pracy do 1 miesiąca po zakończeniu subsydiowanego zatrudnienia. Jeśli pracownik się sprawdza, pracodawca i tak przedłuży zatrudnienie na dłuższy czas, jeśli nie – nie ma sensu sztuczne przedłużanie go, bo i tak zostanie zakończone. Jednocześnie, bazując na doświadczeniach, zdecydowano się na szerokie wsparcie nie tylko szkoleniowe, ale też subsydia do zatrudnienia i doposażenia stanowiska pracy, tak by zwiększyć zainteresowanie udziałem w projekcie.

szeroki, w tym firmy komercyjne, NGO, PUP i inne, które będą organizowały wsparcie dla osób uprawnionych do wsparcia outplacementowego.

Decyzja odnośnie wykorzystania pozostałej części alokacji będzie podejmowana na bazie doświadczeń z pierwszego naboru. Z informacji z przeprowadzonych wywiadów wynika, że na razie zainteresowanie jest umiarkowane, ale nabór nie został jeszcze zakończony.

1.20 Działanie 10.20 Wsparcie na założenie działalności gospodarczej

Celem Działania 10.20 jest pomoc osobom dotkniętym procesem transformacji, uprawionym do skorzystania z instrumentu typu outplacement, w rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej. Wsparcie adresowane jest w szczególności do obecnych i byłych pracowników branży górniczej i okołogórniczej (takie osoby będą miały bezwzględnie pierwszeństwo w projekcie). Mogą z niego skorzystać wyłącznie osoby pracujące lub zamieszkujące na terenie jednego z 7 podregionów górniczych, zagrożone, przewidziane do zwolnienia lub zwolnione z przyczyn nie dotyczących pracownika. Wsparcie będzie realizowane w formie działań weryfikacyjnych i przygotowujących do podjęcia działalności gospodarczej (ocena umiejętności, predyspozycji, motywacji, indywidualne doradztwo / szkolenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej), oraz w formie bezzwrotnej dotacji na założenie działalności gospodarczej (max 100 tys. zł).¹⁸

Na Działanie 10.20 alokowano (wkład UE) 32 mln euro. W analizowanym okresie przeprowadzono 1 nabór, który trwał od 30.11.2023 do 12.01.2024. Budżet naboru wynosił 25 mln euro, co stanowiło 78% dostępnej alokacji.

---

¹⁸ Wsparcie rozliczane jest na bazie faktur; nie ma metody kosztów jednostkowych. Wymagane jest utrzymanie działalności gospodarczej przez min. 12 miesięcy

Tabela 22. Postęp wdrażania Działania 10.20 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	1	25 000 000	111 412 500	78%
W tym zakończonych	1	25 000 000	111 412 500	78%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Zainteresowanie wnioskodawców było duże – złożono 38 wniosków na łączną kwotę 208 mln zł, co o 87% przekraczało wartość dostępnych w naborze środków. Relatywnie długo trwało rozstrzygnięcie naboru – wynikało to przede wszystkim z faktu, że w międzyczasie wprowadzono nowe rozporządzenie unijne i zmieniła się podstawa prawna udzielania pomocy publicznej, co wymagało weryfikacji zgodności złożonych projektów z treścią nowego rozporządzenia. Wg stanu na 30.06.2024, nabór nie był jeszcze rozstrzygnięty.

Tabela 23. Projekty złożone w ramach Działania 10.20 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	38	208 230 669	187%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Ostatecznie, do dofinansowania wybrano 21 projektów na kwotę ok. 132 mln zł, wykorzystując niemal całą (96%) alokację przypisaną do tego działania.

1.21 Działanie 10.21 Wsparcie pracowników zaangażowanych w proces transformacji

Działanie 10.21 mające na celu wsparcie pracowników zaangażowanych w proces transformacji pojawiło się w dokumentacji wdrożeniowej 21 sierpnia 2024 roku wraz z zatwierdzeniem aktualizacji Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 w wersji 11. Alokowano na nie 4 mln euro.

Interwencja ma objąć pracowników, realizujących zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia, aktywizacji zawodowej oraz pomocy społecznej. Jej celem jest podnoszenie kwalifikacji, kompetencji i potencjału osób, które bezpośrednio pracują z klientami dotkniętymi negatywnymi skutkami procesu transformacji. Dzięki projektom pracownicy będą lepiej przygotowywani do udzielania wysokiej jakości standardu usług.

Z uwagi na niedawne wprowadzenie działania do SZOP, jeszcze nie odbyły się żadne nabory. Natomiast planowany jest konkurs na listopad 2024 roku, w którym ma zostać uruchomiona cała alokacja. Za nabór wniosków będzie odpowiadał Wojewódzki Urząd Pracy.

1.22 Działanie 10.22 Regionalne Obserwatorium Procesu Transformacji - FST

Na Działanie 10.22 składa się jedno przedsięwzięcie priorytetowe, którego pierwszy etap konsumuje wsparcie z UE w wysokości 2,8 mln euro, co stanowi 56% z 5 mln euro alokowanych na to działanie. W wyniku przeprowadzonego naboru, który zakończył się w marcu 2024 r. Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą nr 600/14/VII/2024 z 10 lipca 2024 r podjął decyzję o dofinansowaniu projektu Regionalne Obserwatorium Procesu Transformacji 2.0 (ROPT 2.0). Stanowi on kontynuację projektu z perspektywy finansowej 2014-2020, jednak o znacznie szerszym zakresie. Prace koncepcyjne rozpoczęto już w kwietniu 2024 roku. W projekcie przewidziano 4 moduły:

- Moduł analityczno-badawczy, w którym prowadzone będą badania oraz analizy diagnostyczne, w tym analiza SWOT w 7 podregionach, 4 badania społeczne, w tym dotyczące sytuacji kobiet i młodzieży w procesie transformacji. Przewidziano także Foresight oraz badanie na potrzeby aktualizacji Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji oraz studium sprawiedliwej transformacji obejmujące zarówno obszar gospodarki, środowiska, jak i obszar społeczny.
- Moduł partycypacyjno-społeczny to działania zwiększające wiedzę i świadomość interesariuszy, między innymi poprzez warsztaty edukacyjne i podręczniki oraz

działania informacyjno-promocyjne promujące współpracę i partycypację w całym procesie.

- Moduł pilotażowy, w którym mają powstać modele i wytyczne dla regionu i innych regionów węglowych w zakresie dialogu i partnerstwa, projektów, dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz narada obywatelska w formie pilotażu metod angażowania mieszkańców w proces sprawiedliwej transformacji.
- Moduł strategiczny, poświęcony monitorowaniu sprawiedliwej transformacji, w ramach którego przewidziano stworzenie syntetycznego wskaźnika mierzącego zmiany w procesie transformacji w wymiarze gospodarczym, środowiskowym i społecznym. W tym module będą realizowane także zadania związane z gromadzeniem, upowszechnianiem wiedzy i udostępnianiem bazy dobrych praktyk i platformy wymiany wiedzy o procesie transformacji.

W projekcie, oprócz Województwa Śląskiego będącego beneficjentem, bierze udział 7 partnerów, reprezentujących różne perspektywy (środowiskową, społeczną, gospodarczą i naukową). Do tej pory potencjalnie sprzeczne interesy partnerów nie przełożyły się na problemy w projekcie.

Decyzja o dofinansowaniu projektu oznacza, wykorzystanie około 56% dostępnej alokacji. Projekt ma się zakończyć 31.12.2026 r., a trzecia odsłona Obserwatorium ROPT 3.0 planowana jest na lata 2027-2029. Biorąc pod uwagę ogromne doświadczenie beneficjenta w realizacji projektu i solidne przygotowanie projektu do realizacji od strony organizacyjnej, nie należy się spodziewać problemów z wydatkowaniem i certyfikowaniem środków.

1.23 Działanie 10.23 Edukacja zawodowa w procesie sprawiedliwej transformacji regionu

Na Działanie 10.23 alokowano 40 mln euro środków europejskich. Zaplanowane wsparcie obejmuje 3 typy projektów. W pierwszym z nich przewidziano szkolenia i kursy dla uczniów i nauczycieli praktycznej nauki zawodu, a także staże i praktyki oraz doradztwo i poradnictwo zawodowe dla uczniów. Umożliwiono także doposażanie sal praktycznej nauki zawodu oraz tworzenie wirtualnych pracowni, w kierunku zielonej i

cyfrowej gospodarki. W drugim typie projektu umożliwiono wsparcie placówek kształcenia zawodowego w zmianie profilu nauczania poprzez utworzenie nowego kierunku lub dostosowanie istniejącego profilu/kierunku zgodnie z regionalnymi inteligentnymi oraz technologicznymi specjalizacjami. Trzeci typ projektu skierowano na współpracę szkół kształcenia zawodowego z uczelniami wyższymi oraz pracodawcami, której celem uczyniono poszerzenie oferty edukacyjnej szkół o zajęcia realizowane np. u przedsiębiorców, pracodawców i na uczelniach wyższych. Wsparcie jest dystrybuowane wyłącznie na zasadzie konkurencyjnej.

W sierpniu 2023 roku uruchomiono 1 nabór na całą dostępną alokację, przy czym był to nabór w trybie ciągłym z turami składania wniosków. Zakończono ich zbieranie w styczniu 2024 roku. Wnioski podzielono na 6 grup, w zależności od terminu w jakim wpłynęły. Kolejne nabory nie zostały zaplanowane.

Tabela 24. Postęp wdrażania Działania 10.23 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	1	40 000 000	177 940 000,00 zł	100%
W tym zakończone	1	40 000 000	177 940 000,00 zł	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Łącznie we wszystkich 6 grupach złożono 92 wnioski o dofinansowanie, starające się o ponad 272,3 mln zł dofinansowania UE. Część wniosków na dzień 30.06.2024 nadal podlegały ocenie. Pełne listy projektów wybranych do dofinansowania ogłoszono w sierpniu tego samego roku, przyznając decyzję o dofinansowaniu wszystkim tym projektom, które oceniono pozytywnie. Konsumują one niemal 87% alokacji.

Zainteresowanie wsparciem było znaczne. Należy je jednak rozpatrywać w połączeniu z Działaniem 6.3, poświęconym sfinansowaniu projektów z obszaru kształcenia zawodowego, finansowanym z EFS+ i dostępnym w całym województwie. Tam pierwszy nabór ogłoszono wcześniej, pod koniec kwietnia 2023 roku. Jednak był on ograniczony

do projektów obejmujących staże uczniowskie Wpłynęły w nim 43 wnioski aplikujące o dofinansowanie UE na niecałe 37,3 mln zł. Z uwagi na różne typy projektów w pierwszych naborach, póki co nie było widać istotnej konkurencji pomiędzy tymi działaniami. Wydaje się, że tylko pewna część wnioskodawców mogła się wstrzymać ze złożeniem wniosku z uwagi na zaplanowany nabór konkurencyjny z Działania 10.23o wyższym poziomie dofinansowania. Beneficjent w Działaniu 10.23 mógł liczyć na 100% dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu¹⁹, podczas gdy z Działaniu 6.3 było to maksymalnie 90%. Ostatecznie więc zainteresowanie w uruchomionym później naborze z Działania 10.23 było znacznie większe niż z Działaniu 6.3, mimo istotnych ograniczeń terytorialnych i silniej ukierunkowanych specjalizacjach, niż w we wsparciu z EFS+, co przynajmniej częściowo może wynikać z faktu ograniczenia zakresu wsparcia w przywołanym naborze z Priorytetu VI wyłącznie do projektów staży uczniowskich, z pominięciem pozostałych typów projektów. Konkurencja między działaniami nie powinna się ujawnić na późniejszym etapie z uwagi na uruchomienie całego wsparcia z Działania 10.23.

Tabela 25. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.23 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	92	272 297 071,28	157,62%
Wybrane do dofinansowania*	14	44 110 797	86,69%
W tym z podpisaną umową*	7	17 004 084,60	34,70%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Postęp wdrażania Działania 10.23 należy ocenić pozytywnie. Uruchomiono całą alokację, a kontraktacja postępuje wyjątkowo sprawnie i jest szansa, że pod koniec roku ponad 80% środków zostanie zakontraktowanych. Choć projekty dopiero startują, już

¹⁹ Na który składa się 90% środków UE i 10% środków krajowych.

ujawniły się pierwsze problemy związane ze stanowiskiem KE w zakresie wydatków zakupu doposażenia maszyn i innych urządzeń wykorzystujących paliwa kopalne.

1.24 Działanie 10.24 Włączenie społeczne - wzmocnienie procesu sprawiedliwej transformacji

Działanie 10.24 koncentruje się na wsparciu całych społeczności lokalnych dotkniętych zmianami transformacyjnymi z 7 podregionów województwa śląskiego określonych w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego. W ramach Działania zaplanowano możliwość sfinansowania szeregu inicjatyw zwiększających poziom aktywności społecznej i służących poprawie jakości życia. Katalog możliwego zakresu wsparcia pozostał otwarty, choć autorzy interwencji zaproponowali listę możliwych zakresów tematycznych projektów.

Na wsparcie alokowano 36 mln euro dofinansowania unijnego, które zaplanowano rozdysponować już w pierwszym naborze, organizowanym w trybie ciągłym. Nabór był otwarty do 20 listopada 2023 r. Ostatecznie odbyły się 3 tury składania wniosków.

Tabela 26. Postęp wdrażania Działania 10.24 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	1	36 000 000	158 806 800,00	100%
W tym zakończone	1	36 000 000	158 806 800,00	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Na dzień 30.06.2024 roku zakończono ocenę projektów z I grupy, do dofinansowania wybrano 7 z 15 złożonych wniosków, dla których podpisano umowy o dofinansowanie, kontraktując blisko 18% alokacji na działanie. Kolejne rozstrzygnięcia przysły później. Do 1.09.2024 wybrano do dofinansowania projekty na kwotę 103 mln zł dofinansowania UE, co stanowi 65% alokacji na działanie, z czego podpisano 22 umowy co zwiększyło kontraktację do prawie $\frac{1}{3}$ dostępnej alokacji. We wrześniu 2024 rozstrzygnięto oceny

ostatniej grupy wniosków złożonych w ramach naboru. Łącznie przyznano dofinansowanie dla 71 projektów.

Tabela 27. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.24 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	200	332 025 442,32	213,55%
Wybrane do dofinansowania	7	28 192 628,75	17,75%
W tym z podpisaną umową	7	28 192 628,75	17,75%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Jak widać, zainteresowanie wsparciem było znaczące, a wdrażanie na wstępnym etapie przebiega sprawnie. Postępująca kontraktacja pozwala przypuszczać, że na przełomie 2024 i 2025 roku większość środków, jeśli nie wszystkie, zostaną zakontraktowane. Tym samym można pozytywnie ocenić postęp wdrażania Działania 10.24.

1.25 Działanie 10.25 Rozwój kształcenia wyższego zgodnie z potrzebami zielonej gospodarki

W Działaniu 10.25 przewidziano 5 typów operacji. Można w nim sfinansować zarówno wsparcie biur karier przy uczelniach wyższych, jak też działania na rzecz rozwoju kadr naukowych z uwzględnieniem doktoratów i szkół doktorskich, w szczególności na kierunkach zielonej i cyfrowej gospodarki. Przewidziano także wsparcie transferu wiedzy i technologii oraz działania nakierowane na podniesienie atrakcyjności uczelni, a także wsparcie uczniów szkół ponadpodstawowych przez szkoły wyższe, między innymi poprzez kursy przygotowawcze dla określonych kierunków kształcenia i zajęcia praktyczne.

Nabór uruchomiono w sierpniu 2023 roku i był otwarty do końca stycznia 2024. W tym czasie przeprowadzono 6 rund, z których każda trwała około miesiąca. Na nabór przeznaczono całą alokowaną kwotę, to jest blisko 32,8 mln euro.

Tabela 28. Postęp wdrażania Działania 10.25 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	1	32 750 000	145 688 375,00	100%
W tym zakończonych	1	32 750 000	145 688 375,00	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Łącznie w 6 rundach wpłynęło 51 wniosków, w których oczekiwane dofinansowanie UE przekraczało o 50% dostępne środki. Do 30.06.2024 wybrano 15 z nich, z czego z jedenastoma podpisano umowy. Tym samym na koniec czerwca zakontraktowano ponad 1/3 alokacji na działanie. Na koniec sierpnia kontraktacja wzrosła do 43%. W tym czasie ogłoszono też ostateczne listy projektów. Łącznie 25 wniosków zostało wybranych do dofinansowania, co konsumuje 69% alokacji jednocześnie na nabór i na całe działanie. Pozostałe 26 wniosków otrzymało negatywną ocenę. Z tego powodu nie udało się więc zakontraktować całej alokacji.

Tabela 29. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.25 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	51	211 722 230,74	149,69%
Wybrane do dofinansowania	15	62 046 890,56	42,6%
W tym z podpisaną umową	11	51 831 613,32	35,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Postęp wdrażania Działania 10.25 należy ocenić pozytywnie. Kontraktacja nie jest niska i wciąż postępuje. W najbliższym czasie osiągnie prawie 70%. Jednak trudno stwierdzić jaki jest potencjał na jej zwiększenie. Jeżeli ION zdecyduje się uruchomić kolejny nabór,

warto rozważyć kolejne spotkania lub warsztaty, szczególnie dla nieskutecznych wnioskodawców. Istnieje szansa, że część negatywnie ocenionych wniosków składały podmioty, które nie uczestniczyły we wcześniejszych spotkaniach, organizowanych przez Urząd Marszałkowski. A część ich wniosków może dobrze rokować na przyszłość. Warto rozważyć jak można pomóc zainteresowanym uczelniom je poprawić, aby można je było ocenić pozytywnie, jednocześnie bazując na planach i pomysłach zapisanych w ich nieskutecznych wnioskach z pierwszego naboru.

Pewne zagrożenia związane z wdrażaniem interwencji w tym działaniu mogą się pojawić na późniejszych etapach realizacji projektów. W momencie uruchamiania naboru podmioty zainteresowane aplikowaniem o środki z Działaniu 10.25 zadały pytanie o to jak należy definiować tzw. "Zielone kompetencje". ION na Wnioskodawcę przeniosła obowiązek wykazania i uzasadnienia, które kompetencje uzyskane przez uczestników w wyniku realizacji projektu można zakwalifikować jako „zielone kompetencje”²⁰.

Natomiast w późniejszym czasie, po zamknięciu konkursu, swoje definicje przedstawiła Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa, którą włączono do dokumentacji kolejnych naborów (np. w Działaniu 10.17). Zgodnie z zapisami, są to umiejętności o charakterze zawodowym lub ogólnym, niezbędne do pracy w sektorze zielonej gospodarki, czyli takiej, która jest oparta na odnawialnych źródłach energii, nowoczesnych technologiach ukierunkowanych na niskoemisyjność i zasobooszczędność, a także na zarządzaniu środowiskowym w przedsiębiorstwach. Wydaje się, że ostatecznie różne podejście do definiowania nie powinno przełożyć się to na istotne wątpliwości z kwalifikowalnością wydatków, co wynika głównie z łączenia w Działaniu 10.25 kompetencji zielonych z cyfrowymi, co znacznie rozszerza katalog umiejętności, które powinny być uznane za kwalifikowalne. Wątpliwości mogą się pojawić na poziomie fakultatywnego wskaźnika PLDGCR04FST „Liczba osób, które uzyskały zielone kwalifikacje po opuszczeniu programu”, dla których jednak nie obowiązuje wartość docelowa w Programie.

---

²⁰ [Pytania ze spotkania informacyjnego dot. działania 10.25 cz.1 na stronie funduszeue.slaskie.pl](http://funduszeue.slaskie.pl).

1.26 Działanie 10.26 Wzmocnienie procesu sprawiedliwej transformacji w regionie

Działanie 10.26 poświęcono realizacji przedsięwzięć priorytetowych wskazanych w Kontrakcie Programowym. Zgodnie z SZOP, przewidziano dwa typy projektów. W pierwszym dopuszczono możliwość wsparcia interesariuszy procesu transformacji oraz partycypacji mieszkańców w tym procesie, a także inicjatywy mające na celu podniesienie zainteresowania potencjalnych studentów kierunkami kształcenia w obszarze zielonej i cyfrowej transformacji, na uczelniach z terenu objętego TPST. Drugi typ projektów przewidywał działania promocyjne na rzecz kontynuacji kształcenia w regionie, gdzie w ramach projektów można było także kształtować świadomość ekologiczną mieszkańców, zwiększać zaangażowanie środowisk naukowych, specjalistów i praktyków, mieszkańców, potencjalnych studentów, przedsiębiorców oraz lokalnych władz w działania zmierzające do tworzenia przestrzeni edukacyjnej. Łącznie na działanie alokowano 9,25 mln euro dofinansowania unijnego.

Uruchomiono dwa nabory, oba wystartowały pod koniec grudnia 2023 roku. Pierwszy z nich dotyczył działań na rzecz wzmocnienia potencjału interesariuszy oraz partycypacji mieszkańców w proces transformacji regionu, odpowiadał więc typowi 1 projektów. Drugi z nich poświęcono promocji na rzecz kontynuacji kształcenia w regionie, zgodnie z zakresem drugiego typu projektów. Oba nabory prowadzono w trybie niekonkurencyjnym.

Tabela 30. Postęp wdrażania Działania 10.26 – stan na 30.06.2024

Nabory	Liczba	Środki zaangażowane (wkład UE) [EUR]	Środki zaangażowane (wkład UE) [PLN]	% zaangażowania alokacji
Uruchomionych	2	6 750 000	29 264 625	73%
W tym zakończone	1	4 250 000	18 425 875	46%
W tym unieważnione	1	2 500 000	10 838 750	27%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

W odpowiedzi na przedłużony o miesiąc nabór dotyczący promocji kształcenia w regionie wpłynął wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia „Wsparcie procesu Sprawiedliwej Transformacji poprzez promocję edukacji wyższej”. W naborze na wzmocnienia potencjału interesariuszy oraz partycypacji mieszkańców w proces transformacji uprawniony podmiot nie złożył wniosku.

Tabela 31. Projekty złożone i wybrane do dofinansowania w ramach Działania 10.26 – stan na 30.06.2024

Wnioski	liczba	Dofinansowanie (wkład UE) [PLN]	% alokacji na nabór
Złożone	1	21 448 900	116,86%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CST2021 (stan na 30.06.2024) oraz danych UMWSL

Wniosek o dofinansowanie jeszcze nie został oceniony. Sam projekt ewoluował od pomysłu na realizację jedynie kampanii informacyjno-promocyjnej po szeroką koncepcję obejmującą szereg inicjatyw i wydarzeń, angażujących wielu interesariuszy. Do projektu przed złożeniem wniosków wybrano partnerów, w tym 7 uczelni i organizację pozarządową. Z uwagi na fakt, że projekt jeszcze nie został uruchomiony, za wcześnie jest na wskazanie problemów czy zagrożeń w osiągnięciu założonych celów.

Doświadczenia innych, podobnych przedsięwzięć z poprzedniej perspektywy finansowej wskazują na potencjalne trudności organizacyjne z uwagi na wielość partnerów w projekcie. Jednak na etapie ich wyboru nie ujawniły się one w sposób sugerujący występowanie zagrożenia dla realizacji projektu w przyszłości.

Z uwagi na fakt, że nie oceniono jedyne go złożonego wniosku, kontraktacja jest zerowa. Może ona wzrosnąć w ciągu kolejnych miesięcy wraz ze sfinalizowaniem procesu oceny i po wydaniu decyzji o dofinansowanie, jeśli będzie ona pozytywna. Wciąż jednak złożony wniosek nie konsumuje nawet połowy przewidzianej alokacji. Do zagospodarowania więc prawdopodobnie pozostanie znaczna kwota, która może zasilić inne działania finansowane z FST, w których zainteresowanie wnioskodawców będzie wyższe, niż dostępne w nich wsparcie.